

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 03/12/2024 08:48
Sayı: E-120.07.03-1539921

7/18907

Sayı :E-75833232-610-6355893
Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR
02/12/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi :11.11.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1527710 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye KAVAF tarafından tevcih edilen 7/18907 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek' te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:BC3D85A6-46A6-45B3-9143-7946C5F08BD3

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122016100

Bilgi için:soruongesi@sanayi.gov.tr

Faks:03122016103

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN SELMA ALİYE KAVAF'IN

7/18907 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Türkiye'nin sanayi üretiminde önemli bir yere sahip olan Manisa ili, 2023 yılında gerçekleştirdiği 7 milyar 747 milyon Amerikan Doları tutarındaki ihracatla ülke ekonomisine kayda değer bir katkı sağlamıştır. Bu ihracat rakamı, Türkiye'nin toplam ihracatının yaklaşık %3,5'ine tekabül etmektedir. Aynı dönemde 3,5 milyar Amerikan Doları tutarında ithalat gerçekleştiren Manisa'nın dış ticaret dengesi, %221'lik bir ihracatın ithalatı karşılama oranıyla dikkat çekmektedir. İlin sanayi altyapısının temelini oluşturan 9 organize sanayi bölgesinde, toplam 91.406 kişiye istihdam sağlanmaktadır. Bu rakam, Manisa'nın ülke genelinde işsizlikle mücadelede üstlendiği rolün önemini vurgulamaktadır. Ancak, global ekonomik dalgalanmalar, hızla değişen teknolojik landscape ve artan çevresel kaygılar, Manisa'nın sanayi sektörünü çeşitli zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır. Özellikle, Manisa Ticaret ve Sanayi Odası'nın 2023 yılı raporunda belirtildiği üzere, bölgedeki KOBİ'lerin finansmana erişim konusunda yaşadığı zorluklar, acil çözüm bekleyen bir sorun olarak öne çıkmaktadır.

Bu bağlamda;

Soru 1- Son 3 yılda Manisa'daki sanayi kuruluşlarına verilen toplam teşvik tutarı ve sektörel dağılımı nedir?

Soru 2- Manisa OSB'lerinin doluluk oranları ve son 2 yıldaki istihdam artışı ne kadardır?

Soru 3- Manisa'daki sanayi kuruluşlarının dijital dönüşümü için yürütülen projeler ve bütçeleri nelerdir?

Soru 4- KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştırmak için son 1 yılda atılan adımlar ve sonuçları nelerdir?

Soru 5- Manisa'nın ihracatını artırmak için uygulanan teşvikler ve ihracat rakamlarına etkisi nedir?

Soru 6- Sanayi kuruluşlarının enerji verimliliğini artırmak için yapılan çalışmalar ve elde edilen tasarruf miktarı nedir?

Soru 7- Sanayi çalışanlarına yönelik son 2 yılda düzenlenen mesleki eğitimlerin sayısı ve katılımcı sayısı kaçtır?

Soru 8- Son 3 yılda Ar-Ge faaliyetlerine verilen destek tutarı ve bunun sonucunda yapılan patent başvuru sayısı nedir?

Soru 9- Sanayi kuruluşlarının çevresel etkilerini azaltmak için yapılan denetimler ve uygulanan yaptırımlar nelerdir?

Soru 10- Manisa'ya son 2 yılda gelen yabancı yatırım miktarı ve sektörel dağılımı nasıldır?

Soru 11- Sanayi kuruluşlarının uluslararası rekabet gücünü artırmak için uygulanan stratejiler nelerdir?

Soru 12- Yeşil dönüşümü teşvik etmek için hayata geçirilen projeler ve karbon emisyonlarına etkisi nedir?

CEVAPLAR:

Ülkemizde yatırım teşvik uygulamaları, genel olarak; 2012/3305 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ve bu Karar’ın uygulanmasına ilişkin 2012/1 sayılı Tebliğ çerçevesinde yürütülmektedir. Bu bağlamda, 2021-2024/Ekim döneminde Manisa ilimizde yapılacak yatırımlar için toplam 859 adet Yatırım Teşvik Belgesi (YTB) düzenlenerek yaklaşık 91 milyar TL tutarında yatırım yapılması ve 12.089 vatandaşımıza istihdam sağlanması öngörülmüştür. Söz konusu belgelerin 489 adedi imalat sektöründe faaliyet gösteren firmalar için düzenlenmiş olup, bu belgeler çerçevesinde yapılması öngörülen yatırım tutarı 61 milyar TL, hedeflenen istihdam büyüklüğü ise 9.588 kişidir. Buna ilaveten, KOSGEB tarafından Manisa ilimizdeki 1.881 adet KOBİ’ye toplamda 266.1 milyon TL tutarında destek sağlanmış olup sektörel dağılımında ilk iki sırayı “İmalat” sektörü (160 milyon TL) ile “Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı” sektörü (72 milyon TL) almaktadır.

Manisa’da Bakanlığımızca sicil verilen ve tüzel kişilik kazanan 9 adet OSB (Manisa, Salihli, Akhisar, Turgutlu İhtisas, Soma, Kula Deri İhtisas ve Karma, Akhisar Zeytin ve Zeytinyağı ve Türevleri İhtisas, Muradiye ve Demirci OSB) bulunmaktadır. Bahse konu OSB’lerde 2022 yılında 85.590 olan toplam istihdam rakamı 2024’e gelindiğinde 92.377 kişiye yükselmiştir.

İmalat sanayimizin dijitalleşme projeleri, Dijital Dönüşüm Destek Programında öncelikli yatırım uygulamasıyla teşvik edilmektedir. Dijital Dönüşüm Destek Programı Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğ, 32613 sayılı ve 26/07/2024 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Programa, imalat sanayinde en az 5 yıl faaliyet gösteren ve yatırım süresi boyunca asgari 30 milyon TL yatırım yapabilecek Türkiye’de yerleşik bulunan tüm KOBİ’ler ve büyük işletmeler başvuru yapabilmektedir. Program çerçevesinde; işletmelerin iş süreçlerinin geliştirilmesi, modernleştirilmesi ve daha verimli hale getirilmesi için finansal desteklerden yararlanmaları sağlanmaktadır. Ayrıca; Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasından temin edilen 300 milyon Avro tutarındaki kaynak, KOSGEB finansman desteğiyle KOBİ’lerimizin dijital dönüşüm projelerine sunulmuştur.

Bunlara ek olarak; Manisa Celal Bayar Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesinde, “Dijital Dönüşüm” alanında 10 firmada toplam 11 proje yürütülmekte olup projelerin toplam bütçesi 30,8 milyon TL’dir. Ayrıca, Manisa ilimizdeki 2 Ar-Ge merkezinde yürütülen (2’si tamamlanmış) 3 Dijital Dönüşüm projesinin toplam bütçesi 6,1 milyon TL’dir.

KOBİ’lerin finansmana erişimini kolaylaştırmak için Bakanlığımız ve KOSGEB tarafından gerekli adımlar atılmakta ve destek programları ihtiyaca ve sosyoekonomik gelişmelere binaen hedef kitlenin gereksinimlerini karşılayacak şekilde güncellenmektedir.

Örneğin, yukarıda da belirtildiği üzere; Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasından temin edilen 300 milyon Avro tutarındaki kaynak, KOSGEB finansman desteğiyle KOBİ'lerimizin dijital dönüşüm projelerine sunulmuştur. Dijital dönüşüm projelerini uygulayacak KOBİ'lere, 20 milyon TL üst limitli olmak üzere 36 ay vadeli uygun maliyetli finansmana erişim imkânı sağlanmaktadır.

KOSGEB vasıtasıyla 2024 yılında 42 bin KOBİ'ye sunulan desteklerin toplamı 8,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Ayrıca; Girişimcilik desteğinin üst limiti 375 bin TL'den 2 milyon TL'ye çıkartılmış ve ilk kez 81 şehrimizde düzenlenen girişimci seçmelerinde 1.064 işletmemiz 1,5 milyar TL destek almaya hak kazanmıştır. KOSGEB'in 10.05.2024 tarihinde yürürlüğe aldığı Girişimci Destek Programı kapsamında işletmelere sağlanan İş Kurma Desteğinden 7.714 işletme, İş Geliştirme Desteği kapsamında ise 1.064 işletme için destekleme kararı alınmıştır.

Söz konusu finansman imkânlarına ek olarak; 450 milyon Dolar bütçeli Türkiye Yeşil Sanayi Projesi de Dünya Bankası desteğiyle başlatılmıştır. KOSGEB vasıtasıyla, 1.013 KOBİ'nin 7,1 milyar TL tutarında yeşil sanayi yatırımı desteklenmektedir.

Ülkemizde ihracat destekleri ile ilgili uygulamalar, Ticaret Bakanlığımızın yetki ve sorumluluğunda yürütülmektedir.

Sanayi kuruluşlarının enerji verimliliğinin artırılması hedefi kapsamında "KOBİ Enerji Verimliliği Destek Programı" yürürlüğe konulmuştur. Bu program vasıtasıyla 10-99 TEP aralığında enerji tüketimi bulunan işletmelerin elektrik motorları etüt ve elektrik motor değişimlerine, 100-1000 TEP aralığında enerji tüketimi bulunan işletmelere ise enerji etüt ve verimlilik artırıcı giderlerine destek sağlanmıştır. Böylece toplamda 9031 adet verimsiz makine teçhizatın verim sınıfı yüksek makine teçhizatlar ile değiştirilmesine destek verilmiş olup söz konusu değişimler ile yıllık 44.984 TEP büyüklüğünde enerji tasarrufu elde edilmiştir.

Ülkemiz genelindeki OSB'lerde nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak ve buralarda eğitim gören gençlerimizin istihdamını sağlamak amaçlarıyla kurulmuş toplam 85 adet Meslek Lisesi ile 19 adet Meslek Yüksekokulu bulunmakta olup, talepte bulunulması halinde OSB'lerin kuracağı Meslek Lisesi inşaatları için Bakanlığımızca kredi desteği sağlanmaktadır.

Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan "Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü" kapsamında 81 ilimizdeki 258 Sanayi bölgesinde (4 tanesi Sanayi sitesinde), OSB Mesleki Eğitim Merkezi İrtibat Bürosu oluşturulmuş ve tamamı en az bir mesleki ve teknik Anadolu lisesi ya da mesleki eğitim merkeziyle eşleştirilmiştir. Meslek Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezlerinde toplamda yaklaşık 110 bin öğrenci bulunmaktadır. Bu kapsamda Manisa ilindeki OSB'lerimiz de 6 adet Meslek Lisesi ile eşleştirilmiştir. Yaklaşık 500 öğrenci olmak üzere ve bununla birlikte 1.850 öğrencisi olan Özel Manisa OSB MTAL Lisesi bulunmaktadır.

Manisa ilimizde son 3 yılda Teknoparktaki firmaların yararlandığı toplam teşvik ve destek tutarı bugünkü değerle 871 milyon TL, Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinin son 2 yılda faydalandığı teşvik ve destek tutarı ise bugünkü değerle 4,3 milyar TL'dir. Bu bağlamda, gerek söz konusu merkezlerde ve gerekse Celal Bayar Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesinde yer alan firmalarca çok sayıda patent başvurusu yapılmış olup çeşitli projeler yürütülmektedir. Ayrıca, KOSGEB'in Ar-Ge Destekleri kapsamında da 66 işletmeye yaklaşık 20 milyon TL destek ödemesi yapılmıştır.

Öte yandan, sanayi kuruluşlarıyla ilgili çevre denetimleri Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği Bakanlığı görev ve yetki alanında bulunmaktadır.

Sanayi kuruluşlarımızın uluslararası rekabet gücünü artırmak için Bakanlığımızca uygulanan stratejiler, sanayinin dijital dönüşümünden yenilikçi girişimciliğin desteklenmesine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Bu bağlamda, son yıllarda hayata geçirilmiş olan “Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi” Programıyla; kritik sektörlerde, yüksek katma değerli ve teknolojik ürünlerin yerli üretimi teşvik edilerek ülke sanayisinin teknolojik bağımsızlığının ve rekabet edebilirliğinin artırılması hedeflenmektedir. 2023 yılı Temmuz ayında başlatılan “Yeşil Dönüşüm Destek Programı” vasıtasıyla ise, sanayinin yeşil dönüşümüne yönelik projeler desteklenmektedir. Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezleri (Model Fabrikalar) aracılığıyla da, sanayinin yalın ve dijital dönüşümüne yönelik danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırılmaktadır.

Ülkemiz sanayisinin yeşil dönüşüme ayak uydurması ve rekabet edebilirliğini sürdürebilmesi, sanayimizde karbon ayak izinin azaltılması, enerji verimliliğinin artırılması ve yenilenebilir enerji kullanılması için Bakanlığımızca kapsamlı politika ve finansman mekanizmaları geliştirilmektedir.

Bu kapsamda; Bakanlığımız, TÜBİTAK ve KOSGEB tarafından ortaklaşa yürütülen 450 milyon Dolar bütçeli Türkiye Yeşil Sanayi Projesi Dünya Bankası desteğiyle başlatılmıştır. KOSGEB vasıtasıyla, 1.013 KOBİ’nin 7,1 milyar TL tutarında yeşil sanayi yatırımı desteklenmektedir. TÜBİTAK desteğiyle ise yeşil teknolojilerin Türkiye’de geliştirilmesine yönelik 600 milyon TL bütçeli 74 adet Ar-Ge projesi hayata geçirilmektedir.

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ile hazırlanan yol haritaları çerçevesinde çelik, alüminyum, çimento ve gübre sektörlerinde düşük karbonlu üretim modeline geçiş için somut adımlar atılmaktadır. Ayrıca, yeşil dönüşümde avantajlı finansman sağlaması öngörülen Türkiye Sanayi Karbonsuzlaşma Yatırım Platformunun kurulumu için uluslararası paydaşlarla çalışmalara başlanmış olup bu programla 3 milyar Avro büyüklüğündeki kaynağın sanayimizin kullanımına sunulması hedeflenmektedir. İlaveten, Dünya Bankası ile sürdürülen proje kapsamında 2025 yılında OSB’lerimizin 6,3 milyar TL tutarındaki yeşil altyapı yatırımları desteklenecektir. 2024’ün ilk 10 ayında ise enerji verimliliği ve geri kazanımı, yenilenebilir enerji, atık geri kazanımı ve bertarafı, çevre yatırımları konularında 165 milyar TL tutarındaki 1865 adet yatırım teşvik edilmiştir. Son olarak; Bakanlığımızca başlatılan Yeşil Dönüşüm Destek Programı kapsamında sürdürülebilirlik yatırımlarına öncelikli yatırım teşvikleri sunulmaktadır. Bakanlığımız tarafından öncelikli sektörler (demir-çelik, alüminyum, gübre ve çimento) için “Düşük Karbonlu Yol Haritaları” hazırlanarak 18 Mart 2024 tarihinde kamuoyuna duyurulmuştur. Bu çerçevede 2053 yılında sera gazı emisyonları açısından Çelik Sektöründe %99, Alüminyum Sektöründe %75, Çimento Sektöründe %92,8 ve Gübre Sektöründe %100 karbon nötr hedeflerine ulaşılması planlanmaktadır.

Bakanlığımızca yürütülen tüm bu çalışmaların, ülkemizin 2053 net sıfır emisyon hedefine ulaşması için önemli katkılar sağlaması öngörülmektedir.